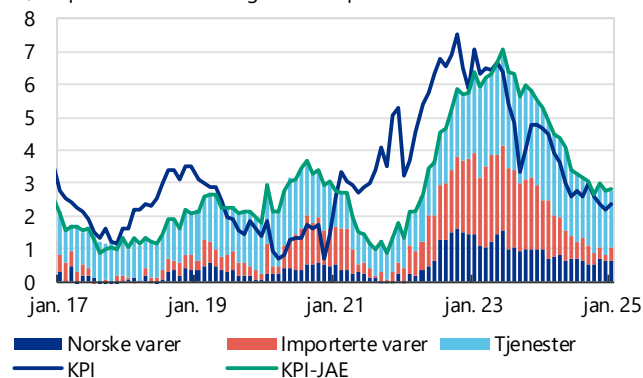

I dag publiserer SSB **inflasjonstall for februar**. Etter to år med den høyeste prisveksten siden slutten av 1980-tallet, avtok inflasjonen i fjor til 3,1 prosent. Mens prisveksten de siste årene har vært drevet av økte energi- og importpriser, holdes prisveksten nå oppe av høy prisvekst på tjenester og norske varer, jf. figuren nedenfor. I januar var konsumprisveksten 2,3 prosent år/år, men utenom energivarer og justert for avgiftsendringer (KPI-JAE) var veksten 2,8 prosent år/år. Fremover ventes det underliggende prispresset å avta gradvis, men en svekket krone kan bidra til å øke prisveksten på importerte varer igjen. Vi tror likevel prisveksten først skal opp noe. Markedet forventer at både KPI og KPI-JAE vil vokse med 2,9 prosent år/år i februar.

Norge: KPI og KPI-JAE

År/år i prosent. Vekstbidrag KPI-JAE i pst.enheter

Kilde: LSEG Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

På tirsdag og onsdag arrangeres regjeringens marskonferanse. Dette er årets første budsjettkonferanse og legger grunnlaget for departementenes videre arbeid med å utforme sine budsjettforslag for 2026. Her fastsettes retningslinjer for skatte- og avgiftsopplegg, og det avsettes midler til nye reformer og satsinger. Utspill fra marskonferansen vil kunne gi innsikt over hva som blir viktige prioriteringer for regjeringen fremover.

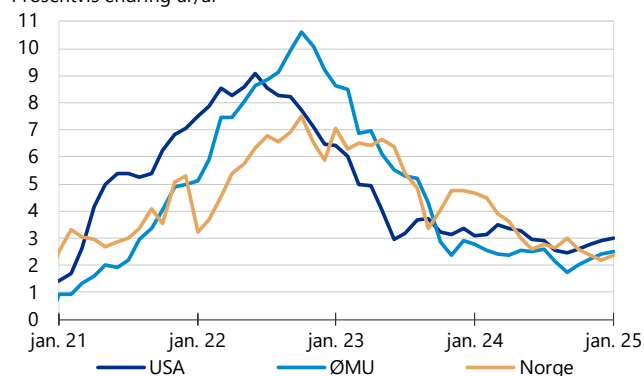
Fredag kommer SSBs byggearealstatistikk for februar, med registrerte igangsettingstillatelser for bygging av bolig og andre bygg. Det har vært tunge tider i byggebransjen, med høye kostnader og svakt nyboligmarked, og dette har vært reflektert i veldig lavt antall igangsettelsestillatelser. Boligprisene vokser nå kraftig, på bakgrunn lavere renteforventninger og endringer i egenkapitalkravet. Aktiviteten i nyboligmarkedet har også tatt seg opp, som på sikt vil medføre flere igangsettelsestillatelser. Fallet i igangsettelsestillatelser har flatet ut, men likevel var igangsettelsestillatelser i januar det laveste på over 30 år. Vi forventer at februar-tallene vil være tilsvarende lave, før de gradvis vil hente seg opp.

Amerikanske KPI-tall for februar publiseres onsdag. I Europa har prisene kommet seg nedover, men USA skiller seg derimot ut med en mer gjenstridig prisvekst. Selv om USA raskt fikk inflasjonen ned fra de høyeste nivåene i 2022, har prisveksten nå vært stabil høy i lengre tid. I januar steg prisveksten igjen til 3,0

prosent, som er det samme nivået som prisveksten lå på både i juni i fjor og i juni 2023. Prisveksten utenom mat- og energivarer var 3,3 prosent. Presidenten har gått høyt på banen med lovnader om at prisveksten skal ned, men samtidig er det fare for at økte tollbarrierer kan gi den motsatte effekten. Markedet forventer at KPI øker med 2,9 prosent år/år i februar, og 3,2 prosent utenom mat- og energivarer.

Konsumpriser

Prosentvis endring år/år

Kilde: LSEG Datastream / NHO

Onsdag skal etter planen USAs varslede 25 prosents toll på import av stål og aluminium innføres. De varslede økningene i tollsatsene har gjentatte ganger blitt utsatt, avblåst eller redusert rett før innføringstidspunktet. I forrige uke kom det eksempelvis nye utsettelsestillatelser i tollene mot Mexico og Canada. Økte tollsatter er negativt for norsk og internasjonal økonomi. På tross av betydelig aluminiumsproduksjon blir Norge likevel lite direkte rammet av denne tollene. Eksporten av metaller til USA er beskjeden, og det er allerede en 25 prosent toll på stål og 10 prosent toll på aluminium, innført i 2018. Norge vil heller ikke bli rammet av direkte tiltak fra EU. Konsekvensene for norsk økonomi er nærmere omtalt på nho.no.

Stemmingsindikatoren til University of Michigan for mars kommer ut på fredag. Indikatoren måler amerikanske konsumenters forventninger og tillit til økonomien. Amerikansk økonomi er i godt driv, med god vekst i aktivitet og sysselsetting. Det blir imidlertid spennende å se om forbrukernes situasjonsoppfatning farges av de store politiske omveltningene som foregår nå.

Espen Skretting

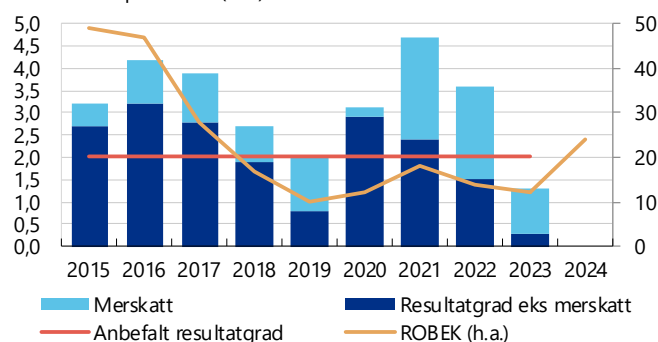
Kalender		Sist	Nå
Man 0800	NOR: KPI, feb.	2,3 %	2,9%
Man 0800	NOR: PPI, feb.	18,1 %	
Tir 0800	NOR: St.regnskapet int og utg, Q4		
Tir-ons	NOR: Marskonferansen		
Ons	USA: Toll på stål og aluminium		
Ons 1330	USA: KPI, feb	3,0 %	2,9%
Tor 1100	ØMU: Industriproduksjon, jan, år/år	-2,0 %	-1,0%
Fre 0800	NOR: Byggearealstatistikk, feb.	-20,4 %	
Fre 1500	US: UMich stemningsindikator, mar	64,7	63,3

Kommunene har nylig avlagt sine årsregnskaper for 2024 til politisk behandling, og KS' regnskapsundersøkelse viser at blant de 63 prosentene av kommunene som svarte på undersøkelsen har 6 av 10 negativt netto driftsresultat i 2024. Om en uke kommer den detaljerte KOSTRA-statistikken for 2024 som vil tydeliggjøre det økonomiske alvoret kommune-Norge står overfor.

Register om betinget godkjenning og kontroll, bedre kjent som ROBEK, er et register over kommuner og fylkeskommuner som er i økonomisk ubalanse, eller som ikke vedtar årsbudsjett, økonomiplan eller årsregnskap innenfor gjeldende frister. Økonomisk ubalanse innebærer i denne sammenhengen at (drifts)budsjettet er vedtatt med høyere utgifter enn inntekter, såkalt "merforbruk". Ubalanse oppstår også hvis tidligere års regnskapsførte merforbruk er budsjettet inndekket over mer enn to år. Konsekvensen av å bli plassert i ROBEK er at budsjettet og vedtak om låneopptak ikke er gyldig før Statsforvalteren har godkjent det.

Resultatgrad

Netto driftsresultat i pst. av brutto driftsinntekter. Antall kommuner på ROBEK (h.a.)

Kilde: TBU / KDD / KS / NHO

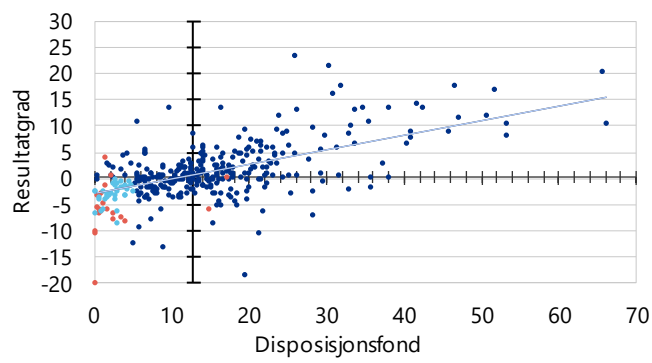
De færreste kommuner budsjetterer med merforbruk. Den langt vanligste årsaken til at de ender opp i registeret er at driftsutgiftene viste seg å bli høyere enn budsjettet, eller at driftsinntektene sviktet. Da er veien kort til ROBEK hvis ikke kommunen tidligere har avsatt buffere i form av disposisjonsfond, som er å anse som kommunens regnskapsmessige sparegris. Antallet ROBEK-kommuner er halvert fra 2015 til 2024, jf. figuren over. Hovedårsaken til nedgangen er at kommunene de siste ti årene gjennomgående har mottatt høyere skatteinntekter enn opprinnelig budsjettet. Ettersom merskatteinntektene først blir kjent når skatteligningen for fjoråret er klar på høsten året etter, har disse midlene først dukket opp sent på året. Mange kommuner har derfor avsatt midlene til disposisjonsfond fremfor å disponere dem i budsjettåret.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at netto driftsresultat minimum utgjør 2 prosent av brutto driftsinntekter. Figuren over illustrerer resultatgraden for kommunene og fylkeskommunene. Ekstraordinære skatteinntekter har vært en driver for god resultatgrad det siste tiåret. De lyseblå søylene illustrerer effekten av merskatteinntektene. I 2018, 2019 og i 2022 har merskatteinntektene gjort at resultatgraden har kommet over 2-prosent-grensen til TBU, og dermed "reddet" resultatene i kommunesektoren. I 2023 ble kommunene, som de fleste andre, truffet av høy kostnadsvekst og

brått økende renteutgifter. Selv en betydelig merskatteinntekt var ikke tilstrekkelig for å dekke opp for høy utgiftsvekst. Antallet ROBEK-kommuner doblet seg dermed fra 2023 til 2024. Pr. i dag er det 21 kommuner i registeret.

Disposisjonsfond og resultatgrad

% av brutto driftsinntekter, 2023. Akser = median.

Aukra kommune med disposisjonsfond på 154% av brutto driftsinntekter er utelatt fra figur
Kilde: Statistisk sentralbyrå / NHO

Figuren over illustrerer samvariasjonen mellom størrelsen på disposisjonsfondet og netto driftsresultat for kommunene. Ettersom disposisjonsfondene normalt bygges opp ved positive driftsresultater og motsatt, fungerer som regnskapsmessig buffer ved merforbruk, er det naturlig at disse størrelsene henger sammen. De fleste ROBEK-kommunene (17 av 21) befinner seg i nedre venstre kvadrant, med negativ resultatgrad og små disposisjonsfond. I 2023 hadde 67 kommuner som p.t. ikke er på ROBEK disposisjonsfond under 5 prosent av driftsinntektene, som er under halvparten av median. Svake disposisjonsfond gjør disse svært sårbare for sviktende driftsinntekter. Av disse kommunene med små disposisjonsfond hadde 36 også negativ resultatgrad i 2023, (lyseblå i figuren). Kun 2 av disse var inntatt i ROBEK i 2023-2024. Med sviktende skatteinntekter og høy kostnadsvekst i 2024 har mange kommuner dermed svært små buffere. Det er også vanlig at kommunene midlertidig kan ha disponert likviditeten i disposisjonsfondene til andre formål, for eksempel å utsette låneopptak. I så fall vil disposisjoner fra fondene øke gjeldsopptaket og renteutgiftene. Trolig vil en betydelig andel av kommunene som har både små disposisjonsfond og negativ resultatgrad dukke opp i ROBEK i tiden som kommer. En ekstrabevilgning til kommunene på 5 mrd. årlig over statsbudsjettet hjelper, men vil ikke løse de langsiktige strukturelle utfordringene sektoren står overfor. Behovet for en mer effektiv kommunestruktur har aldri vært større.

Eirik Ese

Område samfunnsøkonomi		
E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.ese@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
nina.lillelien@nho.no	Energi/klima	930 23 098
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi, arb.marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)